ŽIVOTNÍ PŘÍBĚHY

Jacques Mourad

Amaury Guillem (ed.)

Mnich v zajetí islamistů

EDICE ŽIVOTNÍ PŘÍBĚHY

Jacques Mourad

Amaury Guillem (ed.)

MNICH V ZAJETÍ ISLAMISTŮ

Paulínky

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Mourad, Jacques
[Moine en otage. Česky]
Mnich v zajetí islamistů / Jacques Mourad ; Amaury Guillem (ed.) ; z francouzského originálu Un moine en otage : le combat pour la paix d'un prisonnier des djihadistes přeložila Marie Benáková. – 1. vydání. – Praha : Paulínky, 2019. – 215 stran. – (Životní příběhy)

* 2-788-055.1 * 272-722.53 * 343.712.3-058.6 * 94(569.1)"2011/..." * 28-769 * 343.549 * 27-726.6-67:28-726.6 * 2-185.2 * 2-423.79 * 27-185.57 * 929 * (569.1) * (047.53) * (0:82-94)
– Mourad, Jacques
– IS (organizace)
– 2015
– mniši – Sýrie – 21. století
– katoličtí kněží – Sýrie – 21. století
– rukojmí – Sýrie – 2011-2020
– občanská válka v Sýrii (2011-)
– svatá válka (islám) – Sýrie – 21. století
– únosy – Sýrie – 2011-2020
– křesťané a muslimové – Sýrie – 21. století
– utrpení
– láska
– smíření
– rozhovory
– autobiografické vzpomínky

322 - Politika a náboženství. Vztahy mezi církví a státem [15]
929 - Biografie [8]

© 2018, Éditions de l'Emmanuel ; 89, Bd Auguste Blanqui – 75013 PARIS (France) ; ISBN 978-2-35389-686-8
© Nakladatelství PAULÍNKY, 2019, Petrská 9, 110 00 PRAHA 1
Tel.: 222 311 206, e-mail: paulinky@paulinky.cz, www.paulinky.cz

ISBN 978-80-7450-355-9 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-7450-516-4 (pdf)

ISBN 978-80-7450-517-1 (ePub)

ISBN 978-80-7450-518-8 (mobi)

1. vydání

Předmluva

Je vůbec možné napsat k této knize předmluvu? Lze snad k takovému horoucímu svědectví – ve všech významech tohoto přídavného jména – cokoli dodat? Slovo, komentář, úvahu…

Kniha, kterou jste právě otevřeli, je planoucí pochodní víry jednoho člověka a jednoho společenství. Syrsko-katolický kněz a mnich byl spolu se svým společníkem unesen a mučen. Jen zázrakem uprchl a vyvázl živý – se srdcem planoucím láskou; láskou tak silnou, že jeho touha milovat ještě není naplněna.

Tato kniha je spalující, neboť ona válka, o níž následující stránky referují přímo z jejího středu, spaluje svět dodnes. Víme, že válka ještě neskončila. A skončí vůbec? Navíc v tomto koutě světa, kde Bůh v Ježíši Kristu chodil po této zemi a nakonec byl odmítnut a ukřižován?

Svědectví otce Jacquese je horoucí, dotýká se totiž toho nejhlubšího v nás. „Proto už nejste cizinci“ – píše

svatý Pavel z vězení, daleko od domova (Ef 2,19). Jestli má slovo globalizace stále smysl, neměli bychom se z ní vyčleňovat. Není snad právě v tom milost, nebo spíše výzva katolické církve? Odmítnout zdi a hranice a nechat zraněné lidství zakusit Boží lásku.

Jacques Mourad nám otevírá své srdce i smýšlení. Vydává se tak, jak byl sám vydán. Celým svým bytím kráčí po cestě do nesmírných hlubin lidství. Ke konci si klade otázky, zpytuje svou víru v Krista a své osobní povolání, svou vlastní odpovědnost, ale také odpovědnost muslimů i křesťanů, odpovědnost vládců i občanů, a to zejména západního světa.

Kapitolu po kapitole, v rámci nečekaných zvratů, v živém a občas poněkud „zadýchaném" textu, je nastolena a tříbena velká otázka násilí a zla, jejich příčin a možností jejich řešení. Ale nejedná se o nějakou přednášku! Některé stránky jsou takřka na hranici snesitelnosti.

Láska, zápas o lásku, lásku vedoucí k odpuštění, začíná znovuvstoupením do Ježíšovy školy. Ježíš je jediným Učitelem otce Jacquese. V této škole není láska privilegiem vyvolených nebo křesťanskou výlučností. Je snad možné nezastavit se v četbě a nemnout si nevěřícně oči, když po dvou letech zajetí a pekla nachází tento kněz ke svým žalářníkům z tzv. Islámského státu ve svém srdci živoucí a božskou lásku?

„Otče náš… zbav nás od zlého.“ Tato křesťanská modlitba nemůže nikdy utichnout. Není možné opomíjet rozsah slova „náš“. Tato tři písmena v sobě zahrnují bez výjimky celé lidstvo rozptýlené na všech pěti kontinentech. Nelze věřit v Boha, který by miloval jen z poloviny, který by byl spolupachatelem krutosti nebo dokonce někým lhostejným! Tato modlitba rovněž nemůže opomíjet zlo, které v pekelné spirále bojuje s jiným zlem.

Otec Jacques Hamel během své popravy krátce poté, co se modlil francouzsky *modlitbu Páně*, kde je Zlé psáno s velkým Z, volal na své vrahy: „Odstup, satane!“ Poté, co jsem zavřel tuto knihu, po jejímž přečtení nikdo nezůstane tím, kým byl předtím, jsem se rozhodl, že tato slova budou od nynějška mou modlitbou.

V předmluvě k takovéto knize proto nesmím zapomenout poděkovat Amaurymu Guillemovi, že položil svůj diktafon před otce Jacquese Mourada a přepsal toto horoucí svědectví. Chci rovněž nesmírně poděkovat otci Jacquesovi, který se pokusil vyslovit nesdělitelné, a Bohu, našemu Otci, který svěřil lidem své vítězství nad Zlým.

† Dominique Lebrun,
arcibiskup rouenský,
28. ledna 2018

Úvod
SULAJMÁNÍJA, IRÁK

27. června 2017

Na nádvoří kláštera Marjam al-Adhrá' ještě pobíhají děti a hrají si. Přestože absolvovaly celodenní dlouhou cestu horami, které obklopují Sulajmáníji v iráckém Kurdistánu, nevypadají unaveně. Navzdory spalujícímu letnímu žáru procházely suchými a kamenitými cestičkami s překvapujícím nadšením. Těší mě jejich pronikavé hlasy a radost ze hry. Nad krajinou se pomalu rozprostírá noc. Večerní jemný vánek nás něžně hladí. Sedím sám nahoře ve skromné knihovně, jež přesahuje na dvůr, a občas se zaposlouchám do dětského smíchu, který stoupá až k oknům. Jejich radost ze života mě fascinuje: tito malí chlapci a tyto holčičky ve věku mých dětí prožili peklo, které je mohlo o jejich dětskou nevinnost připravit. Jsou z Karakoše. Přišly sem se svými rodiči v srpnu 2014 – vyčerpané,

špinavé, hladové – po spěšném útěku ze svých domovů po příchodu džihádistů, kteří se ještě nenazývali „Islámským státem“. Ztratili tam všechno a mohli se nechat zabít. Touha po životě však byla navzdory nejistým podmínkám silnější. Vyhnáni ze svých domovů, protože se rozhodli zůstat věrní Kristu, se přišli schoulit k jeho nohám, do kaple v Marjam al-Adhrá', kde byly z velkých plachet rozprostřených od jedné zdi ke druhé vytvořeny provizorní místnosti. Přijal je otec Jens, kněz z komunity Dejr Már Músá al-Habaší,[1] který přišel do farnosti o několik let dříve na žádost biskupa Louise Saka, tehdejšího kirkúkského arcibiskupa. Pronajal si sousední pozemek a nechal na něj umístit dvacet kontejnerů, které se proměnily v malé domy, aby rodiny měly trochu soukromí. Zatímco muži trávili dlouhé hodiny rozhovory v ulicích, děti se vrátily do školy a ženy do kostela. S příchodem uprchlíků tato historická, nedávno křesťanskými rodinami opuštěná čtvrť, kde před měsícem žila jen poslední sulajmáníjovská židovská rodina, znovu ožila.

Dnes večer se jako obvykle všichni shromažďují na nádvoří. Po horkém dni si rodiny užívají trochu svěžího vzduchu. Po mši svaté se zapnula wifi, aby se

1 Syrsko-katolická mnišská smíšená komunita založená otcem Paolem Dall'Ogliem zaměřená na islámsko-křesťanský dialog. Je připojena k syrské diecézi v Homsu, Hamě a Nabeku.

mladí i staří mohli připojit k internetu a hovořit se svými rodinami nebo přáteli, kteří zůstali v Karakoši. Město bylo před několika měsíci osvobozeno, ale je zničeno. Domy shořely a vodní ani elektrické sítě nefungují. Miny stále vybuchují. Před dvěma týdny se tam poprvé vydali tři otcové rodin. Cesta trvá pět hodin. Je na ní mnoho zátarasů a bezpečnost ještě není zcela zajištěna. Když se vrátili do Sulajmánije, všichni se k nim seběhli. Vyprávěli. Plakalo se, křičelo, tleskalo. Ten večer byla v kapli instalována velká obrazovka, na níž se promítalo krátké video od kněze z Karakoše. Vyzýval své farníky, aby se vrátili a obnovili své domovy a dřívější životy. Ale nic nebude jako dřív. Měli by se vlastně vrátit? Nebo zůstat tady, v Kurdistánu? Nebo odejít ještě dál, do Evropy, Austrálie, Ameriky? Na všech tvářích byla patrná radost smíšená s hořkostí.

Uprchlíci jsou těmito válkami zmoženi a ze všech těchto otázek unaveni. Děti se ve své naivitě zdánlivě ničeho nebojí. Připojení k internetu využívají spíše k hraní on-line her, které jsou příležitostí na pár minut uniknout realitě, tomuto životu v bídě. Slyším, jak se dohadují o tom, kterou zbraň si vybrat nebo který avatár zabít. Už zažily mnoho násilí, vyhrožování, traumat z nutnosti vše opustit ze dne na den, a přesto je to znovu násilí, k němuž se ve svých hrách vracejí. I mezi sebou

umí být velice tvrdé. Ale co po nich můžeme chtít, když viděly válku, která zanechala tolik šrámů na jejich tělech i duších? Také jejich rodiče se občas nechávají unést – neschopni se sami ovládat –, protože jsou příliš zranění na to, aby odolávali pokušení alkoholu. Najednou zaslechnu, jak hlasitě a radostně křičí: „*Abúná, abúná*!“[2] Je to otec Jacques, další kněz z komunity Már Músá, který přichází na dvůr setkat se s uprchlíky. Jsou slyšet salvy smíchu, děti si žádají vtípky a kouzelnické triky. Otec Jacques se k nim přidává a učí je novou píseň. Vede je do kaple, aby se pomodlili. Děti mají velmi rády Ježíše a Pannu Marii, ke které něžně mluví, když míjejí její mozaikovou ikonu u vchodu do dvora. Vysoký otec Jacques jde téměř váhavě, se shrbenými zády. Tíží ho snad kříž?

Stejně jako všechny tyto rodiny je sám uprchlíkem. Jeho domovem je Sýrie. Utekl odtamtud poté, co byl více než pět měsíců vězněm tzv. Islámského státu. Celý svůj život zasvětil modlitbě, pohostinnosti, manuální práci a přátelským vztahům s muslimy v syrských klášterech Már Músá a Már Elján.[3] Válečná vřava ale nemohla tento život ve službě míru snést. Během svého zajetí zažil extrémní utrpení, mučení,

2 „Náš otče.“ V arabštině se říká „náš otče“, protože kněz je považován za otce celého společenství.

3 Viz mapa v příloze.

pach smrti a deprese. Zakusil však také Boží milost, sílu modlitby, odvahu a pokoj, které se zázračně rozhostily v jeho srdci, ačkoli nevznikly jeho vlastním přičiněním. V těch nejtemnějších chvílích poznal kříž, ale zároveň pochopil, že ho nemusí nést sám. Bůh byl po jeho boku. Byl jeho Šimonem z Kyrény, jeho Veronikou. Nesčetněkrát myslel na smrt. Byl připraven. Někdy na ni dokonce čekal, byla by totiž vysvobozením z jeho každodenních muk. Ale Bůh ho ze spárů věznitelů vytrhl a zachoval mu život. „Proč já?" ptá se zamyšleně, když se ke mně o několik minut později připojí v knihovně. „Nevím. Zajisté abych svědčil, abych řekl, co jsem viděl a co jsem zažil, to nejhorší i nejlepší, barbarství i hrdinství, nenávist a stejně tak i lásku. Válka mění ty nejlepší muže v bestie. I ti nejmoudřejší se stanou zuřivými blázny. Dobří na jedné straně, na druhé ti zlí, to je jen v dětských pohádkách. Já viděl obojí na obou stranách. Jsem mnich a syrsko-katolický kněz a byli to sunnitští muslimové, kteří riskovali svůj život, aby zachránili život můj a životy mých farníků. Někteří z těchto muslimských přátel jsou mrtví, protože nám chtěli pomoct. Položili za nás život. Existuje větší láska než ta, která za své přátele položí život?"

Jak před tolika obětovanými životy, životy jeho syrských bratří, životy uprchlých dětí v Iráku, mlčet,

zatímco se svět řítí do stále většího násilí? Otec Jacques už nechce, už nemůže žít dál, aniž by cokoli řekl, předstírat, že všechno skončilo, že už je svobodný a může žít dál bez jakékoli změny. Naopak, chce do světa vykřičet svou bolest smíšenou s nadějí, chce udělat vše pro to, aby nakonec zavládl mír. Z tohoto důvodu mě pozval do Iráku: „Je nutné to napsat, je potřeba adresovat jasnou výzvu všem lidem dobré vůle! Boží království nespadne z nebe, je na nás, abychom ho budovali zde na zemi, každý den, v našich definitivních a radikálních rozhodnutích i v těch nejmenších skutcích. Musíme se rozhodovat pro nenásilí, setkávání, spravedlnost, bezpodmínečnou lásku a také pro modlitbu, neboť bez Boha toho všeho nejsme schopni. Byl jsem vězněm tzv. Islámského státu: rozhodl jsem se nenosit zbraně, zkusil jsem dívat se na každého s laskavostí, přimkl jsem se k modlitbě jako k záchrannému pásu… a viděl jsem, jak se moji kati mění. Viděl jsem, jak se jejich srdce otevírají. Chci o tom svědčit. Ano, přijetí kříže, odmítnutí násilí, věrnost Kristu, modlitba a soucit s našimi nepřáteli mohou zachránit svět před krutostí, do níž se propadá."

Ten večer zapínám v knihovně kláštera Marjam al-Adhrá' svůj diktafon. Beru si zápisník. Poslouchám *abúná* Jacquese Mourada, syrského mnicha, bývalého zajatce tzv. Islámského státu a dnešního uprchlíka

přebývajícího v Iráku. Muž dialogu, mnich zamilovaný do modlitby, mi vypráví svůj příběh a sdílí se mnou své myšlenky. Svěřuje mi své pochybnosti i naděje a vysvětluje své povolání východního křesťana vzhledem ke svým krajanům muslimům. Podle něho jsou mír i bratrství možné. Mluví hodně. Občas se odmlčí, s hrdlem staženým nějakou příliš bolestivou vzpomínkou. Pravidelně se zvedá a dělá několik kroků, aby si protáhl svá záda stále poznamenaná bolestmi vězení. Znenadání vybuchne smíchy a svědčí o radosti, která je silnější než obtíže.

Noc bude dlouhá. Ale i kdyby trvala hodiny, týdny nebo roky, nevadí. Tuším, že zítra ráno, na konci tohoto příběhu, vyjde znovu slunce, které svým proměňujícím světlem posvítí na cestu všem, kdo chtějí být tvůrci pokoje.

1
MÁR ELJÁN, SÝRIE

21. května 2015

Dnes ráno vychází slunce brzy a jako každý den, který Bůh stvořil, osvěcuje svým teplým svitem oázu Qarjatajn v srdci této syrské pouště, již tolik miluji. Je to už patnáct let, co jsem tady, a stále ji nepřestávám obdivovat. Její ohlušující ticho mě zaplavuje od chvíle, kdy jsem vyšel ze svého pokoje s výhledem na vnitřní nádvoří kláštera Már Elján. Poušť mě uklidňuje. Vždycky jsem k ní cítil nevysvětlitelnou přitažlivost. Jako dítě Aleppa, rušného města plného ucpaných uliček, jsem poušť neznal. Ani jsem nevěděl, co to je. Jednou jedinkrát jsem jako malý chlapec Aleppo opustil a strávil prázdniny na zeleném venkově ve Wádí an-Nasárá.[4] Ale když jsem kreslíval,

4 „Údolí křesťanů."

nějakým tajemným způsobem se pod mými pastelkami objevovala vždy poušť. Tu, kterou jsem vídával na fotkách v knihách nebo v kreslených filmech. Nekonečná masa písku, několik hor spalovaných jasně zářícím sluncem, občas malá palma na břehu nějaké oázy. A zejména prostor. Potřebuji prostor. My, lidé z měst, jsme stísněni ve svých domech a úzkých uličkách. Dusíme se nedýchatelným vzduchem, horkostí vycházející z davu lidí, výfuků, továrních komínů či pekařských pecí. Poušť, to je neposkvrněnost, nesmírná prázdnota, nekonečné nic. Nebo naopak, je to nezměrnost, kterou žádná lidská ruka nemůže rozdělit, neohraničený prostor, který nás zjevuje nám samým. Je to zkušenost nekonečna, sluneční svit, který nenaráží na žádnou překážku a osvětluje vše v prastarém neustálém pohybu. Dívat se na poušť znamená zakoušet Boha, nesmírnou krásu jeho stvoření, neuvěřitelnou svobodu, kterou nám nabízí, zahlédnout záři, kterou dává světu a která nikdy nepohasne. Poušť je návratem do ticha sedmého dne, kdy Bůh viděl, „že je to velmi dobré“ (srov. Gn 1,31).

Potřebuji toto ticho, protože Sýrie – a s ní celý svět – křičí bolestí. Jsem ztrápený. Dnes jsem opět špatně spal. Od té doby, co začala revoluce a proměnila se v občanskou válku, téměř světovou, na mě doléhá tolik obav! V konfliktu, který již několik let

zaplavuje naši zemi, to nejsou jen Syřané, kteří zabíjejí Syřany, ale také Libanonci z Hizballáhu a Čečenci z Džabhat an-Nusry, kteří se vzájemně pronásledují, íránští žoldáci a francouzští příslušníci tzv. Islámského státu, kteří se zabíjejí v našich ulicích, na našich vinicích a horách. Několik potoků je plných krve – jako v knize Exodus, kde byl Nil zbarven doruda Božím hněvem. Hněvem, který na nevěrný Egypt seslal ránu za ranou. Lze uprostřed takového dramatu usnout? Jak vzdorovat nenávisti a touze po pomstě? Mé srdce je roztrhané na kusy. Jsem tak strašně naštvaný na politiky, kteří neřeší, nebo dokonce skrytě podporují toto krveprolití; na okupanty přicházející z Turecka, z Iráku, z Evropy nebo z Kavkazu, kteří dělají z naší země bitevní pole; na Saudskou Arábii, na Rusko a Spojené státy, na západní země, na všechny tyto velké mocnosti, které mezi sebou bojují na našem území a masakrují náš lid, aby získali ropu nebo prodali své zbraně! Snaží se, abychom věřili, že tento konflikt je válkou mezi sunnity a šíity, nebo mezi muslimským světem a zeměmi, kterým se říká křesťanské, nebo že jde o oživení studené války. Ne, tohle je válka jako všechny ostatní, kvůli černému zlatu, kvůli penězům, kvůli světské moci. Zlo bojuje se zlem a vtahuje do svého šílenství statisíce lidských životů. Bez ustání nad tím vším přemítám. Zabývám

se tím stále, při setkáních, rozhovorech… Musím s tím žít nocí i dnem.

Zrovna včera za mnou do kláštera přišli dva asi dvacetiletí mladíci. Jeden z nich, Alí, pochází z Qarjatajnu. S dlouhými vlasy a vousy jsem je hned nepoznal, ačkoli jsme se setkávali často a nedávno jsem vícekrát pomáhal jejich rodině. Když přišli, seděl jsem a popíjel kávu se syrskými vojáky, které jsem v klášteře přijal. Přijmu každého, kdo zaklepe na mé dveře, pod jedinou podmínkou: nesmí s sebou mít zbraně. Klášter v tomto válečném pekle zůstává oázou míru. Nechodí se sem s kalašnikovem. Alí a jeho přítel zbraně neměli, byli tedy také mými hosty. Na první pohled jsem odhadl, že patří k nějaké z fanatických skupin. Po odchodu syrských vojáků jsem k nim zamířil, abych je pozdravil a pohovořil s nimi. Moc nemluvili. Nabídl jsem jim, že mohou navštívit hrobku Már Eljána, našeho velkého světce Eliána z Emesy, jehož relikvie jsou zde po staletí uctívány jak křesťany, tak muslimy. Pak jsem je pozval na čaj. Odmítli a odešli. Co to mělo znamenat? Chtěli navštívit mě? Nebo hrobku světce? Bylo mi zatěžko tomu uvěřit, extremisté totiž považují uctívání relikvií za herezi. Tito lidé, ačkoli se nazývají muslimové, chtějí dokonce zničit Ka'bu v Mekce. Přišli to sem snad obhlédnout nebo prověřit, zda nejsem nebezpečný? Jejich chování ve mně zanechalo mnoho otázek.

Dnes ráno, když přemýšlím o té včerejší podivné návštěvě, mě zaplavuje velký smutek. Jak se mohou mladí lidé jako Alí, jejichž rodiče dobře znám, nechat naverbovat do ozbrojených islamistických skupin, jejichž bojovníci, kteří jsou stále početnější a znepokojivější, nyní číhají v ulicích Qarjatajnu? Jednají pod nátlakem? Bojí se o sebe, své rodiče nebo sestry? Nebo podlehli představě věčnosti, kterou džihádisté – slibující ráj a stovky panen – nabízejí těm, kdo zemřou jako mučedníci? Dostávají za to peníze? Mnoho mladých lidí z Qarjatajnu, jako je Alí, pochází z lidové dělnické třídy. Nedostalo se jim velkého vzdělání, bují mezi nimi nezaměstnanost a bída. Není pak lákavé připojit se k džihádistům, kteří jezdí v nablýskaných SUV a budují si luxusní domy? Nenabízí válečný džihád těmto mladým lidem bez snů a bez budoucnosti, kteří zůstali na okraji společnosti, naději na pomstu? Většina z nich nebyla vychovávána ve válečném chápání islámu. Náboženství pokoje, které tyto rodiny kdysi praktikovaly, je nyní ovšem ovlivněno vizí velmi přísného saudského *wahhábismu*.[5] Zatímco s rodiči

5 V roce 1970 přiměly ekonomické obtíže v Sýrii mnoho Syřanů odejít za prací do zemí Golfského zálivu. Tam se rodiny setkaly s ultrakonzervativním islámem. První generace ekonomických migrantů si uchovala vlastní pojetí islámu, které se praktikovalo v Sýrii, druhá generace byla však více ovlivněna wahhábismem, sunnitskou fundamentalistickou formou islámu, který se postupně rozšířil v syrské společnosti a začal měnit její smýšlení.

a prarodiči jsme žili ve velkém přátelství, tito mladí lidé se postupně uzavřeli všemu, co nebylo radikálně muslimské – až do té míry, že se se vší horlivostí svého mládí vrhli do této hrozné války. Trocha rozlišování by je brzy přiměla, aby si uvědomili, že jsou na hony vzdáleni Alláhovým skutečným statečným bojovníkům a že ve skutečnosti jsou jen neužiteční muži, kteří byli posláni do řežby jako obyčejní pěšáci. Bohužel však nebyli vedeni k rozlišování, ale k bezmyšlenkovité poslušnosti. Proto věří, že jsou pověřeni prosazovat zákon, který údajně sestoupil z nebe, jakkoli je to absurdní. A nikdo jim tuto smrtící cestu nesmí zkřížit.

***

Minulý rok, kdy válka rozšířila své zhoubné impérium a zvuky zbraní a bomb byly součástí každodenního života, jsem se rozhodl založit pro děti z Qarjatajnu hudební školu. Neříká se snad, že hudba zjemňuje mravy? Podle mého názoru bude mít každé dítě, které drželo v ruce housle, v dospělosti větší problém vzít do ruky kulomet. V každém případě bude alespoň vědět, že existuje i jiná hudba než rachot kulek. Přednesl jsem tuto myšlenku nejen křesťanským rodinám ze své farnosti, ale i mnoha muslimským rodinám, s nimiž jsem v průběhu let dospěl k hlubo-

kému poutu přátelství a vzájemného respektu. O své iniciativě jsem rovněž jemně informoval *muftího*.[6] Neměl žádné námitky, a tak do farních sálů chodilo každý týden mnoho muslimských dětí, které se učily hrát na hudební nástroj. Ale když džihádističtí bojovníci začali lidem z Qarjatajnu vnucovat své zákony, přišli neprodleně také za mnou do kláštera a přikázali mi s tím přestat. Hraní na nástroje pro ně bylo *harám*, tzn. zakázané. „Je to v Koránu," řekli. „Je psáno: ‚hudba vzdaluje od Boha, je dílem satanovým!'" Byl jsem ohromen. Uvědomovali si vůbec, co říkají? V jejich očích byla moje hudební škola dílem ďábla, zatímco válka, zkáza a stínání hlav, to všechno byla vůle Boží? Rozzuřil jsem se. „Od vás nepřijímám žádné příkazy!" odpověděl jsem stroze, aniž bych dal najevo strach o děti shromážděné v té době na faře. Okamžitě jsem opustil Már Elján a sešel dolů do města. Po modlitbě jsem se u východu z mešity setkal s muftím a třemi dalšími *imámy*.[7] Byla to výborná příležitost. Navrhl jsem jim, aby zašli k nám a podívali se na děti, jak hrají na své nástroje. Nechal jsem je projít třídy a pak jsem se jich zeptal: „Je hraní na nástroje podle islámu

6 Sunnitský muslimský duchovní, který má ve městě nejvyšší autoritu. Přísluší mu vykládat muslimské zákony, radí věřícím s otázkami ohledně kultu, práva nebo politiky.

7 Islámský duchovní (*pozn. redakce*).

harám?“ Řekli, že ne. Vyprávěl jsem jim o nepříjemném rozhovoru, který jsem před chvílí vedl. Muftí se mě zeptal: „Kdo jsou ti mladí lidé, kteří vás požádali, abyste s touto školou přestal? Zavolám jim.“ Krátce poté dorazili oba muži. Čekal jsem, že přiznají svou chybu a že je muftí bude varovat před jejich extremistickým postojem. On však řekl: „Nesmíte nic přikazovat tímhle způsobem, ještě na to není čas!“ Co to mělo znamenat? Byl to zákaz nebo ne? Proč se muftí vůči těmto extremistům ostře neohradil? Naznačil, že později čas zakázat hudbu nastane? Byl jsem zklamaný, a dokonce jsem měl strach. Muftí, jehož vliv byl nesporný, se bál o svůj život. Ani on se neodvážil odporovat mladým džihádistům, kteří měli zjevně pocit nadvlády, s jakým jsme se doposud nesetkali.

***

Ti, kdo se přidají k ozbrojenému džihádu, se – jakkoli bývali slabí a nevýznamní – stávají mocnými muži. Dostávají vysoké mzdy, staví si velké domy, jezdí v obrovských nových autech. Rozeznáváme mezi nimi rodáky z Qarjatajnu, ale mnozí z nich jsou cizinci. Blonďatí, rusovlasí: evidentně se nejedná pouze o orientálce. Přišli pouštní cestou přes Turecko nebo Irák. Tam překračují hranice, jako když jemný písek protéká mezi

sevřenými prsty. Po jejich příchodu se město, které v ničivé válce utrpělo mnoho škod, jeví jako znovuzrozené: ze země vyrůstají nové budovy, chudé rodiny jako zázrakem bohatnou, stánky na trhu jsou přeplněné zbožím. Srdcem vyprahlé pouště protékají peníze. Bylo mi řečeno, že přicházejí přímo ze Saúdské Arábie: „Tam shromažďují peníze na džihád v Sýrii. A zde jsou, v rukou bojovníků!“ Těchto bojovníků, kteří ovládli Qarjatajn, se nyní každý obává a oni z toho těží. Zavádějí své zákony, svá pravidla, svůj teror. Na hlavním náměstí stínali hlavy. Mezi popravenými byl i jeden významný doktor z Qarjatajnu, vedoucí regionální kanceláře strany Baas. Mám tohoto velmi dobrého muže, který vyléčil tolik nemocných lidí v nouzi, stále před očima. Když na něj myslím, vlhnou mi oči. Zavřu je, abych zadržel slzy. Na jeho pohřbu jsem hovořil bez obalu, znechucený vším tím násilím: „Co chceme pro naše město? Život, nebo smrt? Vede cesta války k míru? Není jiná volba? Zastavte násilí, může nás přivést jen do pekla, bez výjimky. Co udělal tento muž špatného, že musel být zabit? Nic, vůbec nic!“ Krátce poté byli sťati tři mladí lidé ze Svobodné syrské armády, protože nechtěli vstoupit do extremistických skupin. Jejich těla zůstala na náměstí vystavena pohledům kolemjdoucích a jejich hlavy byly v pytli pohozeny před muftího domem. Zhroutil jsem se.

Proč necháváme na svých územích bujet tuto zlou ideologii? Jak může být tolik mladých lidí s tak dobrým srdcem sváděno těmito postoji, navíc nesmiřitelnými s Boží vůlí? Proč nikdo nemůže toto šílenství zastavit? A existuje vůbec někdo, kdo ho chce zastavit? Chce se mi snad i věřit, že toto hromadné ničení někdo podporuje. Umírnění revolucionáři z prvních revolučních dnů nebyli u kormidla dlouho: v očích oficiální armády jsou to dezertéři; pro džihádisty jsou to nevěřící a slabí lidé. Pokud uprchnou na území kontrolovaná vládou, riskují vězení – ale je to skutečně řešení? Pokud zůstanou, jsou téměř nuceni přidat se k fanatickým skupinám.

Už dál nesnesu ty otázky *kdo?*, *proč?* a *jak?*, které ve mně rezonují, aniž bych na ně někdy našel odpověď. Jsou ve mně a trápí mě. Mám dojem, že se pokoušejí vytrysknout ven, přestože se je snažím zadusit. „Alí, nemyslel jsem si, že se i ty, ten kluk, kterého jsem viděl vyrůstat, staneš jedním z nich. Připojujete se k nim, protože se jich bojíte? Protože potřebujete peníze na podporu svých chudých rodičů? Protože sníte o ráji?“ Včera jsem se ho neodvážil zeptat. Dneska ráno to chci vykřičet poušti do tváře, ale i ta mě zrazuje. Její klid a ticho, které jsem shledával tak lahodné, se mi stalo něčím nesnesitelným. Jak moc bych si přál, aby se vzedmula písečná bouře!

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Mnich v zajetí islamistů**.** Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.